

УДК: 329:621.039(477)

КОВАЛЕНКО І.Г.

Черкаський державний технологічний університет

Коваленко Ірина Григорівна (1983 р.н.) – аспірантка кафедри історії України Черкаського державного технологічного університету. В 2006 році закінчила історико-юридично-філософський факультет Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького. Коло наукових інтересів: *історія України, історичне краєзнавство.*

СТАВЛЕННЯ ПАРТІЇ ЗЕЛЕНИХ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАКРИТТЯ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ АЕС

Автор статті намагається проаналізувати ставлення партії зелених України щодо Чорнобильської АЕС та вплив її на подолання проблеми Чорнобильської трагедії, показує, що партія зелених України виступає за ефективний захист довкілля, що здійснюється в контексті інтегрованої екологічної політики, котра органічно співвідноситься з усіма сферами життя суспільства, впливає на всі види його діяльності.

The author of the article aims to analyse attitude of Party green Ukraine toward Chernobyl'skoy AES and its influence on overcoming the problem of Chernobyl'skoi tragedy, shows, that the party green Ukraine supports effective protection of an environment which is carried out in a context of the integrated ecological policy, integrally corresponds with all spheres of a life of a society, influences all kinds of its activity.

У цьому році виповнюється 22-а річниця трагедії людства, Чорнобильської катастрофи, яка стала однією з найболючіших сторінок життя українського народу. Відтоді техногенна загроза стукає у двері кожної родини: народжуються хворі діти, молодь “з’їдають” страшні хвороби, люди не доживають до 70 років [1].

За даними МАГАТЕ, п’ятнадцять років тому в світі було побудовано 420 атомних реакторів, ще 120 будувалося. Найбільше їх було в США, Франції, Радянському Союзі. Крім цього, в світі працювало 326 ядерних установок, а також кількасот криголамів, підводних човнів з атомними двигунами.

З 1945 по 1987 рік у світі сталося 80 аварій на атомних реакторах. Чорнобильська оцінюється як найбільша екологічна катастрофа в історії людства. Експерти вважають, що за характером забруднення ця трагедія еквівалентна випадінню радіоактивних речовин від вибуху 500 атомних

бомб такого ж типу, що були скинуті на Хіросіму [2]. Під забруднення попали води, повітря, ґрунт, рослини, тварини... Це призвело до появи імунодефіцитного стану організму. У 1989 році на тисячу новонароджених дефекти розвитку становили 33,9 %, захворювання щитовидної залози зросли в 2 рази, кількість захворювань дихальних шляхів – у 11 разів.

Після Чорнобильської катастрофи державна влада замовчувала про причини катастрофи, їх негативні наслідки для людей та довкілля. У цей період розпочинаються страйки та мітинги, як реакція громадськості довкола Чорнобильської трагедії, у грудні 1987 року з’явилася на світ асоціація “Зелений світ” [3]. Катастрофа на Чорнобильській атомній станції, поведінка влади спричинили надзвичайне зростання політичного екологічного руху. Цей рух був не лише українським, проблеми Чорнобильської катастрофи турбували переважно більшість

республік Радянського Союзу. Проводячи збори, саме зелені розповіли українському суспільству не лише про катастрофічне погіршення екологічної ситуації в Україні, а й закликали громадськість до активних дій: екологічних мітингів, маніфестацій, виступів, звернень до влади з вимогою отримання правдивих даних. Більше того, зелені провели досить активну просвітницьку роботу, видаючи підручники з екології, проводячи референдуми з локальних екологічних проблем, закликаючи до цього громадян [4].

Асоціація “Зелений світ” провела Міжреспубліканську екологічну конференцію у Києві 25-26 квітня 1989 року, у третю річницю Чорнобильської катастрофи. На конференції були присутні представники 17 областей України, а також з Білорусії, РРФСР, Грузії та Молдови. На конференції асоціація “Зелений світ” рекомендувала українській владі припинити будівництво та експлуатацію атомних станцій, розсекретити та зробити доступною кожному громадянину інформацію щодо наслідків Чорнобильської катастрофи, реальної екологічної ситуації в Україні [5].

Протягом свого розвитку зелені доклали чимало зусиль для подолання проблем Чорнобильської трагедії. Партія Зелених України виступає за орієнтацію на забезпечення зростаючих потреб в енергії за рахунок раціонального енерговикористання і енергозбереження, припинення нарощування потужностей атомних електростанцій, відмову від будівництва нових АЕС, диверсифікацію джерел постачання енергоносіїв, за стимулювання розбудови створення децентралізованих локальних систем енергопостачання [6]. Курс України на використання АЕС, як базової енергетики, якщо навіть і не призведе до нового Чорнобиля, буде руйнувати стійкість розвитку країни. Партія зелених прийняла резолюцію “Про подальший розвиток в Україні атомної енергетики та повождення з ядерними відходами”. З’їзд відзначив, що подальший розвиток атомної енергетики є злочином проти здоров’я та життя громадян України, і слід негайно відмінити плани з облаштування сховищ для відпрацьованого ядерного палива на Запорізькій АЕС [7]. В Україні 75 % реакторів АЕС вже сьогодні працюють у режимі небезпечної роботи. Україна має намір добудувати ще 2 блоки по мільйону кіловат-годин кожний на Рівненській та Хмельницькій АЕС. На думку членів Миколаївської УЕА “Зелений світ”, потрібно не любити власну країну, щоб, маючи в резерві більш ніж 100 % встановлених потужностей ТЕС, не використовувати його, а замість цього будувати нові генеруючі потужності і таким чином заганяти власний народ у ще більш глибоку боргову яму. Будь-яка країна у світі резерв більше 15 % вважає для себе вже

збитковим. При добудові збільшиться повторення Чорнобильської катастрофи, тому що будуються реактори передчорнобильської конструкції [8].

Партія зелених України виступила за підтримку тісних зв’язків між колишніми республіками СРСР, сьогоднішніх членів Співдружності Незалежних Держав. Для поліпшення співробітництва між цими країнами було створено Міжпарламентську Асамблею держав-учасниць СНД. До складу МПА СНД входять парламенти десяти країн СНД. У 2005 р. у Києві проходило засідання Ради, на якому були присутні голови парламентів країн Співдружності [9]. Однією з важливих тем, яку обговорили та відповідно прийняли рішення, є законодавче забезпечення попередження техногенних катастроф і соціального захисту громадян, що постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС [10].

Партія зелених України вважає, що в державі до цього часу не створено належних механізмів по захисту громадян від наслідків Чорнобильської катастрофи. Міжпарламентська Асамблея держав СНД займається визначенням модельних законодавчих актів [11]. Статус модельного законодавства полягає у тому, що ці документи не мають зобов’язального впливу на національне законодавство, проте виступають базою, на яку орієнтуються парламентарії при прийнятті національних законів. Прийняте рішення МПА СНД має важливе значення для України. У 1995 році між урядами Великої сімки, Європейської комісії був підписаний меморандум про взаєморозуміння щодо закриття до 2000 року Чорнобильської АЕС. Була прийнята комплексна програма закриття Чорнобильської АЕС, включаючи перетворення об’єкта “Укриття” на екологічно безпечну систему та угоду про фінансову підтримку [12].

За участю зелених український парламент ухвалив загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 рр., закони “Про захист населення і території від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”, “Про об’єкти підвищеної небезпеки” [13]. Енергозбереження, раціональне енерговикористання має стати загальнонаціональним завданням. Атомна енергетика є економічно не вигідною і екологічно небезпечною. Зелені проти нарощування потужностей АЕС.

Найважливішим досягненням своєї діяльності партії зелених вважається закриття Чорнобильської АЕС, вони не стоять осторонь соціальних та техніко-економічних наслідків цієї події. Зелені підтримали поправки до Законів “Про загальні засади подальшої експлуатації і зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблоку цієї АЕС на екологічно безпечну

систему”, “Про зайнятість населення”, “Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття”, які закріплюють додаткові соціальні гарантії працівникам закритої ЧАЕС [14]. Зокрема, поправки зобов’язують уряд зберегти рівень зарплати персоналові станції після її закриття, виділити 325 млн. грн. на закриття АЕС та 50 млн. на соціальний розвиток міста енергетиків – Славутича.

За ініціативою членів фракції ПЗУ внесені зміни до Закону України “Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” [15]. Тепер дітям чорнобильців (після досягнення повноліття) за відповідним причинним зв’язком інвалідності надаються такі самі пільги й компенсації, які мають особи, віднесені до першої категорії постраждалих.

Громадяни отримали право одержати земельну частку (пай) із земель запасу та резервного фонду або грошову компенсацію.

Отже, партія зелених України зробила вагомий внесок на подолання Чорнобильської трагедії. Вони не стоять осторонь соціальних та техніко-економічних наслідків цієї події, допомагають постраждалим. Зелені виступають проти будівництва АЕС. Партія зелених України виступає за ефективний захист довкілля, що здійснюється в контексті інтегрованої екологічної політики, котра органічно співвідноситься зі всіма сферами життя суспільства, визначально впливає на всі види діяльності. Зелені за формування фонду забезпечення з експлуатації атомних реакторів, що вичерпують технічний ресурс, проти накопичення радіоактивних відходів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кальченко Л. Зелені за правду про... // *Голос України*. – 2003. – 11 липня – С. 1-5.
2. Кононов В. Проблеми атомної з вікна маминої хати // *Президентські вісті*. – 2000. – 16-22 груд. – С. 7.
3. Кононов В. Лідер ПЗУ Віталій Кононов: “Мы не допустим ядерного геноцида” // *Столичные новости*. – 2006. – 14-20 февр. – С. 3.
4. Лісова Н. Партія зелених протестує проти створення в Україні звалища ядерних відходів // *За вільну Україну*. – 2005. – 20 груд. – С. 6.
5. Кононов В. Чорнобиль – Forever! // *Хрещатик*. – 2007. – 26 квіт. – С. 1.
6. Партія зелених України: Документи та інформаційні матеріали (грудень 1993 р. – вересень 1995р.) / С. Курикін. – К., 1995. – С. 20-31.
7. Королюк В. Зелений ювілей: партія зустріла його новими планами // *Президентський вісник*. – 2000. – 7-13 жовт. – С. 7.
8. Цимбалюк А. Зелений рух в Україні: партія зелених України // *Українське слово*. – 2001. – № 9. – 15 серпня. – С. 50-54.
9. Бітне О. Партз’їздівська хроніка // *Урядовий кур’єр*. – 2005. – 11 жовт. – С. 5.
10. Кононов В. “Українські зелені – самостійна політична сила” // *День*. – 2005. – 22 вер. – С. 4.
11. Дуцик Д. Зелені хочуть бути ще зеленішими // *Хрещатик*. – 2000. – 3 жовт. – С. 4.
12. Козбан М. Прозорість повинна бути в усьому... // *Вісник Чорнобиля*. – 2002. – 17 січня – С. 2.
13. Беляков О. Партія зелених України. Нотатки після установчого з’їзду // *Рідна природа*. – 1990. – № 4. – С. 41-45.
14. Рожко О. Партія зелених: куди і ким? // *Свобода*. – 2003. – № 5. – 11 серп. – С. 4.
15. Гарань О.В. “Слава зеленій Україні” // *Від створення до багатопартійності*. – К., 1992. – С. 27-29.